

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologico-Moralis

Ad usum Tyronum elucubratus, Et in Quotidianis Prælectionibus

Quoad ea, quæ Moralis Theologia disputat de Legibus, de Præceptis
Decalogi, de Restitutione, ac de Contractibus

Viva, Domenico

Patavii, 1723

Art. IV. Expediuntur, quæ supersunt de Censibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40673

potest Censitor intra annum compellere Censuarium ad pretium solvendum, redimendumque Censum. Navar. tamen, Valent., Less., & alii apud Bonac. contra Rebel., & Sal. putant non prohiberi Censum irredimibiles, dummodo majori pretio emanatur; alioquin damnandi essent innumeri Prælati Ecclesiastici, qui percipiunt Censum perpetuos, in quibus constituti, & fundati sunt tituli Beneficiorum; ut notat Bonac.: Qui addit, Censum redimibiles emi posse quanti res valet, detracta tertia, vel quarta parte ob gravamen redimendi in gravamen venditoris appositum; Verbi gratia, si res censita valeat centum quinquaginta, & reddat quotannis septem, vel octo aureos, potest creari super illa Censum redimibilis centum aureorum, vel centum & decem; Si tamen Censum esset irredimibilis, debet res censita emi, quanti valet, videlicet centum quinquaginta; aliquando tamen minoris, verbi gratia centum quadraginta; quia revera plus est habere plenum rei dominium, quam habere solum jus percipiendi certam pensionem, quam res illa reddit. Notatque pariter hic Bonac. ex Molin., Sal., Reginald., & aliis contra Navar., posse ex vi Bullæ in Censu apponi pactum, quod non redimetur per partes; alioquin emptor damnus pateretur recipiendo pretium per partes, immo majus damnus pateretur, quam Censuarius ob gravamen suum.

XIII. Decima, quod pretium semel Censui constitutum non possit minui, vel augeri ob varias temporum, aut contrahentium qualitates; Sed reddendum est emptori æquale pretium illi, quo ab initio fuit emptus. Non videtur tamen negandum, quod Censum, qui non est liquidus, nec potest absque laboribus exigi, possit pretio minori emi, ex Less., Molin., Bonac.; Solum enim prohibetur, quod Cen-

sus emptus, verbi gratia, centum aureis, deinde aliis vendatur alio pretio, idque ad vitandas oppressiones, quas Censuum emptores facere solent, emendo Censum vili ab indigentibus pecunia, & illos revendendo majori pretio.

XIV. Pretium autem Censum in Regno Castellæ statutum a Philippo II. anno 1563. apud Sal. dub. 12. est pro uno quatuordecim, atque adeo nonaginta octo pro septem singulis annis: In Regno utriusque Siciliæ statuit Nicolaus V., ne minoris ematur, quam decem pro uno, seu non pluris solvantur quam decem pro centum: Philippus tamen Secundus videns crevisse sic emptores, statuit pro Sicilia quinque pro centum. Pro Germania etiam Carolus V., & Clemens VIII. pro statu Ecclesiastico auxerunt pretium Censum. Videndum tamen quid in unaquaque Regione statutum sit, quidque ferat praxis, & iudicium prudentium, & timoratorum.

In Italia, ut habet Sal. dub. 22. ut plurimum septem emuntur pro centum, & nunc temporis minoris; In Gallia octo cum dimidio; Et undecim, & duodecim pro centum, ubi viget negotiatio; quia pecunia præsens ibi multum æstimatur, & Censum minoris; unde hujus pretium vilescit.

A R T I C. U L T.

Expediuntur, quæ supersunt de Censibus.

- I. *Pii V. Bulla non obligat, ubi non est recepta. Num in Regno Neapolitano recepta sit?*
- II. *Præscriptio militat etiam in Censibus adversus jus, quod habet Censitor exigendi pensiones.*
- III. *Immemoralis continuatio solvendi pensiones vim habet causæ, & tituli, itant debeant continuari.*

M 2 VI. Ia

IV. In dubio num res sit censuaria, an emphyteutica, censenda potius est esse censuaria.

V. Si dubitatur vero, num Census sit redimibilis, an irredimibilis, censendus redimibilis.

I. **Q**uæritur primo: An Bulla Pii V. omnes obliget?

Respondeo illam non obligare, ubi non est recepta; Nam in Cap. *Si quando, De rescriptis*, dicitur, Quando mandata, aut literæ Apostolicæ ad aliquorum Prælatorum, vel Principum manus pervenerint, integrum esse, si aliqua incommoda judicentur continere, Pontifici indicare, ut sua revocatione, & moderatione providere dignetur; Si autem taceat, censetur revocare, quia petitioni annuere, & consentire videtur. Sal. autem dub. 6. docet, in Regno Neapolis citra, & ultra Pharus non esse receptam: Nec est recepta Matrili; Rex enim dixit in comitiis habitis Matrili anno 1583. non esse receptam hanc Bullam, sed instantias necessarias Pontifici factas esse: Sicut autem per desuetudinem leges non amplius obligant, ita per non acceptationem; quamvis peccet qui sine causa illas non acceptat; proscripta siquidem est ab Alex. VII. thesis 28., quæ habet: *Populus non peccat, si absque ulla causa non recipiat legem a Principe promulgatam*. Verum quidem est, quod Pontifex possit omnes obligare lege sua, etiam si ea non acceptetur; cum non a Communitate, ut Principes civiles, & Reges, sed a Christo Domino habeat vim condendi leges; Suavitas tamen Ecclesiæ postulat, ut nolit Pontifex populum obligare, quando legem ex justa causa non acceptat; Et hac de causa in Gallia non obligat Tridentinum quoad leges positivas ibi non acceptatas, quam-

vis non possit non obligare omnes quoad dogmata, quæ in eo continentur.

II. Quæritur secundo: An in Censibus præscribi possit contra jus, quod habet Censitor exigendi pensiones; i-taut si spatium, verbi gratia, quadraginta annorum non sit soluta pensio bona fide, non amplius debeatur?

Respondeo cum Vega, & aliis apud Sal. dub. 45. affirmative. Ratio est, quia ex leg. *Omnes*, Cod. de *Præscriptione triginta, vel quadraginta annorum* habetur, quod omne jus sive publicum, sive privatum præscriptione extinguitur quadraginta annorum spatium, & intervallo; quod etiam in reditibus annuis procedit, ex leg. *Eos*, Cod. de *Usuris*.

III. Eodem modo solutiones factæ a tempore immemoriali, quamvis nullam causam contineant, jure præscriptionis inducunt obligationem, ut in posterum fiant; quia illa immemoralis continuatio vim habet causæ, & tituli ex Covar.: Si vero sint factæ per tempus non immemorabile, non valent ad inducendam obligationem titulo præscriptionis saltem in foro animæ; quia forte datæ sunt ex benevolentia, vel ex alia causa, quæ non parit præscriptionem.

IV. Quæritur ultimo: Quid dicendum, quando dubitatur, sitne res censuaria, an emphyteutica? Sitne Census redimibilis, an irredimibilis?

Respondeo ad primum, censendam esse rem censuariam; quia Census minus gravat, quam emphyteusis; Nam res emphyteutica amittitur non soluta pensione per certos annos.

V. Ad secundum vero dico, censendam esse redimibilem, propter eandem rationem, quia odia restringi debent, & in ambiguis, quod minus est, eligitur.